

koninklijke
metaalunie

Kies voor 'Gemaakt in Nederland!'

Investering in MKB-maakbedrijven in de metaalsector is essentieel voor blijvende welvaart, banen, innovaties en maatschappelijke transities.

Feiten en cijfers

Koninklijke Metaalunie behartigt al **120 jaar** de belangen van de MKB-maakindustrie in Nederland en vertegenwoordigt ruim 25% van de Nederlandse industrie.

De ruim **15.000 leden** van Metaalunie bieden werk aan zo'n **180.000 werknemers** en realiseren een gezamenlijke **omzet van ruim 35 miljard euro**.

Metaalunie vertegenwoordigt **maakbedrijven in diverse sectoren** als machine- en apparatenbouw, metaalwaren, meet- en regeltechniek, elektronica, engineering, las- en constructiewerk, jachtbouw, verspaning, landbouwmechanisatie, revisie en onderhoud en handel en service.

De MKB-maakindustrie bestaat voor circa **95%** uit **familiebedrijven**.

Of het nou is in de Brainportregio, het diepe zuiden, het hoge noorden of Overijssel, overal zijn er (MKB-) maakbedrijven die wereldwijde markten bedienen en waar mensen prachtig werk vinden. De Nederlandse industrie is op veel fronten een **wereldwijde koploper**.

Het merendeel van de werknemers in de sector is mbo opgeleid. Het aandeel hbo/wo neemt sterk toe. Via het opleidingsfonds OOM wordt jaarlijks **32 miljoen euro** door de bedrijven in opleidingen geïnvesteerd. Hierdoor worden jaarlijks **30.000 werknemers, 7500 bbl-ers en 6000 stagiaires** opgeleid.

Kies voor 'Gemaakt in Nederland!'

Het lijkt allemaal zo vanzelfsprekend: een hek, een trap, een lift, een onderdeel van een gebouw, machine of apparaat. We staan er niet bij stil dat al deze – veelal innovatieve - producten vaak in Nederland door MKB-maakbedrijven worden gemaakt.

Direct en indirect zorgt de MKB-maakindustrie ervoor dat de grote maatschappelijke uitdagingen, zoals de energietransitie, de vergrijzing en verduurzaming, succesvol opgelost kunnen worden. De hoogwaardige technologie die daarvoor nodig is, is mogelijk dankzij de innovatieve bijdrage van veel MKB-maakbedrijven. Daarmee is de MKB-maakindustrie essentieel voor onze welvaart en economie. Daarnaast zorgen de MKB-maakbedrijven voor veel werkgelegenheid en bieden ze kansen aan nieuw talent uit allerlei richtingen van de samenleving en zijn deze bedrijven betrokken bij (en onmisbaar voor) de lokale leefomgeving. Denk alleen al aan de sponsoring en

ondersteuning van plaatselijke (sport) verenigingen.

En niet onbelangrijk, zeker met het oog op de toegenomen geopolitieke onrust de afgelopen jaren: MKB-maakbedrijven bedenken en maken producten in Nederland. Hiermee is ons land minder afhankelijk van andere, niet-Europese landen. Iets wat pijnlijk noodzakelijk is gebleken de laatste jaren.

Op 22 november 2023 vinden de Tweede Kamerverkiezingen plaats. Koninklijke Metaalunie brengt met dit manifest een aantal oplossingen onder uw aandacht die bijdragen aan onze brede welvaart, toekomstige banen, innovatief vermogen en duurzame maatschappelijke transitie. Daarbij is de inzet voor Metaalunie: zet nadrukkelijk in op het behoud en versterken van onze sterke (economische) eigenschappen.

Zet in op 'Gemaakt in Nederland!'

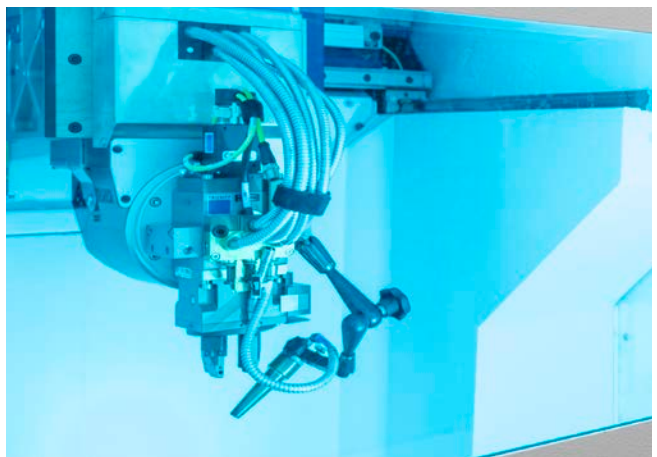
MKB is ruggengraat van Nederland

‘Blijf investeren in een gunstig ondernemersklimaat’

MKB-ondernemers zorgen voor welvaart en vooruitgang. Ze dragen bij aan oplossingen van (grote) maatschappelijke vraagstukken. Nederland heeft ze dus hard nodig. Er zijn in Nederland ruim 1,5 miljoen (voor circa 99%) MKB-ondernemers die met hun bedrijf van enorme toegevoegde waarde zijn voor ons land. Ondernemers creëren immers groei, banen en welvaart met hun innovatieve ideeën en pioniersgeest. Het is daarom belangrijk dat Nederland een optimaal ondernemersklimaat heeft. Ondernemers moeten worden gesteund en gefaciliteerd en ondernemerschap moet worden gestimuleerd.

Wat wij vragen van de politiek:

- Stop met het continu draaien aan de ‘fiscale knoppen’ voor het bedrijfsleven. Een voorspelbaar en gezond fiscaal beleid voor ondernemers is essentieel voor de welvaart, innovatiekracht en vooruitgang van MKB-(maak)bedrijven.
- Koester familiebedrijven in Nederland en behoud de huidige Bedrijfsopvolgingsregeling (BOR). De MKB-maakindustrie bestaat voor het grootste gedeelte uit familiebedrijven. Behoud en continuïteit van deze MKB-bedrijven is voor de lokale leefomgeving en economie van groot belang.
- Eindelijk nu eens daad bij woord: ontwikkel beleid dat meetbaar zorgt voor vermindering van de regeldruk voor het MKB

Innovatie en arbeidsproductiviteit

‘Slimmer produceren moet je stimuleren!’

MKB-maakbedrijven zijn cruciaal voor het oplossen van de grote maatschappelijke en technologische vraagstukken waar Nederland voor staat. Ze zorgen voor de innovatieve producten en de technologische oplossingen die nodig zijn om alle uitdagingen succesvol aan te gaan. Om dat te blijven doen moeten MKB-maakbedrijven – die geconfronteerd worden met een gebrek aan vakmensen – flexibel produceren tegen zo laag mogelijke kosten. Dat kan alleen als ondernemers erin slagen om de productiviteit te verhogen, weten te innoveren en vooroplopen op het gebied van digitalisering. Tegelijkertijd moeten ze ook nog bijdragen aan onze klimaatdoelstellingen. Innovatie is de tweede natuur van veel ondernemers, maar het gaat niet altijd vanzelf. Ook de overheid moet een belangrijke rol spelen bij het creëren en behouden van een gezond innovatieklimaat. Met speciale aandacht voor innovatie bij het MKB.

Wat wij vragen van de politiek:

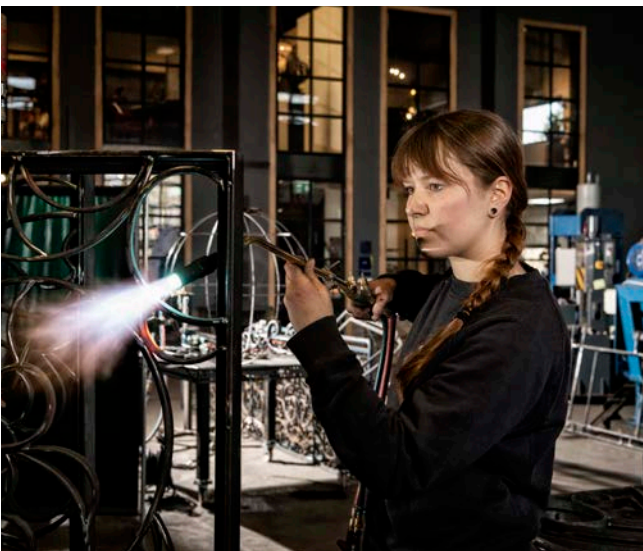
- Ontwikkel innovatiebeleid dat meer gericht is op verdienkracht en productiviteitsstijging van het MKB. Met name het stimuleren van productie-innovatie (procesinnovatie door o.a. digitalisering) bij het MKB is de sleutel tot succes.
- Maak hiervoor onder andere de huidige innovatiestimuleringsinstrumenten veel beter bereikbaar en werkbaar voor het MKB.
- Koppel innovatieprogramma's nadrukkelijk aan de klimaatplannen. Gebruik de innovatiekracht van de Nederlandse MKB-maakbedrijven om nieuwe producten en diensten in het licht van het klimaatbeleid te ontwikkelen en ze op een CO²-arme wijze te produceren.
- Zet nadrukkelijker in op het behouden en waar mogelijk uitbreiden van productie in Nederland. Onder andere door innovatiestimuleringsregelingen veel meer te koppelen aan productie in Nederland zelf en dit zelfs als nadrukkelijke voorwaarde op te nemen in regelingen.
- Investeer in innovatie van de (maak) industrie. De afgelopen jaren is hierin in vergelijking met omringende landen als Duitsland en België relatief beperkt geïnvesteerd.

Vakmensen

‘Onmisbaar bij realisatie maatschappelijke uitdagingen’

De MKB-maakbedrijven hebben de komende jaren te maken met een groeiend tekort aan technische vakmensen. Dit is een gegeven dat echter niet alleen de maakindustrie raakt. Het zorgt er ook voor dat vraagstukken als de energietransitie en verduurzaming moeizamer opgelost kunnen worden en Nederland steeds vaker vastloopt. Technische vakmensen zijn dus hard nodig.

Ondanks jarenlange inspanningen van het bedrijfsleven, onderwijs en de overheid blijkt uit onderzoek dat er jaarlijks een tekort is van ruim 60.000 vakmensen. Het is essentieel dat de overheid de instroom van technische vakmensen (met name mbo'ers) echt tot kernbeleid maakt. Metaalunie heeft daarom samen met andere technische sectoren en de vakbonden de hand uitgestoken naar de overheid om samen dit tekort aan te pakken. In het Aanvalsplan Arbeidsmarktkrapte Techniek, Bouw en Energie staan zeven actielijnen beschreven, die voor meer werknemers in de techniek moeten gaan zorgen. Crux van het aanvalsplan is om meer instroom en behoud van vakmensen te garanderen.

Wat wij vragen van de politiek:

- Investeer structureel en flink in technisch onderwijs. Investerings in technisch onderwijs (en onderzoek) blijven in Nederland op alle niveaus achter in vergelijking met concurrerende landen. Extra investeringen zijn daarom essentieel voor de aanpak van het tekort aan vakmensen.
- Jong geleerd, oud gedaan. Reserveer middelen voor implementatie van techniekonderwijs in het primair en voortgezet onderwijs (po en vo). Op dit moment komt techniekonderwijs in het po en vo moeilijk van de grond.
- Bouw voor het mbo en hbo voort op de successen van het programma Sterk Techniek Onderwijs (STO). Ook in het beroepsonderwijs is het nodig dat techniek in de héle leerlijn wordt doorgetrokken. Er is een succesvolle start gemaakt met het vmbo, waarvoor structureel middelen zijn vrijgemaakt om STO vorm te geven. Breidt dit uit naar het mbo en hbo.
- Haal drempels voor toegang naar technische opleidingen weg en stimuleer de keuze voor techniek. In het technisch beroepsonderwijs wordt vaak van studenten verwacht dat ze zelf dure, maar essentiële zaken betalen. Ook de opleidingen zelf hebben te maken met hoge investeringen. In het hoger onderwijs wordt er bovendien nog steeds voor sommige technische opleidingen gewerkt met een numerus fixus.

Klimaat en Energie

‘MKB-maakbedrijven leveren de oplossingen’

Een aardgasvrije samenleving maakt dat alternatieve energiebronnen nodig zijn voor productieprocessen. De MKB-maakindustrie kent een laag energieverbruik; de transitie naar gebruik van duurzame energie (wind en zon) is inmiddels meer regel dan uitzondering. De CO²-uitstoot van de sector is verwaarloosbaar, en stikstof en PFAS zijn nauwelijks een issue. Innoveren en verduurzamen gaan hand in hand. MKB-maakbedrijven zoeken naar oplossingen voor het duurzaam gebruik van energie en grondstoffen, voor de maatschappij en voor zichzelf. Op het vlak van de circulaire economie liggen nog grote kansen voor de MKB-maakindustrie. Het maximaal benutten van deze kansen kunnen de bedrijven echter niet alleen. Ondersteuning van de overheid om te komen tot een circulaire maakindustrie is essentieel.

De MKB-maakindustrie regelt nieuwe oplossingen voor grote (maatschappelijke) vraagstukken, zoals schoon drinkwater, gezonde voeding en de juiste route voor de energietransitie die essentieel is voor de klimaataanpak. De oplossingen worden stuk voor stuk bedacht en gemaakt door technische maakbedrijven. Van het groene staal voor onze windmolens via de agro-oplossingen voor een stikstofarme toekomst, tot de coatings voor zonnepanelen en de nieuwste technologie voor onze mobieltjes en computers.

Wat wij vragen van de politiek:

- Investeer in de energie-infrastructuur (uitbreiden en verzwaren). Beschikbaarheid, betrouwbaarheid en betaalbaarheid van duurzame energie zijn essentieel voor het functioneren van MKB-maakbedrijven. Beleid om deze randvoorwaarden te garanderen is van groot belang om te voorkomen dat bedrijven niet kunnen uitbreiden, terug moeten in productie of zelfs stil komen te liggen.
- Gebruik en stimuleer de innovatiekracht van specifiek de Nederlandse MKB-maakbedrijven om nieuwe producten en diensten in het licht van het klimaatbeleid te ontwikkelen en ze op een CO²-arme wijze te produceren.
- Benut de kansen van de circulaire maakindustrie en maak de circulaire economie eindelijk echt kernpunt van de klimaatplannen. Veel klimaatwinst is hiermee nog te behalen.
- Koppel een circulaire economie aan de Nationale Grondstoffenstrategie, met als doel minder afhankelijk worden van het buitenland met betrekking tot grondstoffen.

Koninklijke Metaalunie denkt vanuit haar rol als vertegenwoordiger van een belangrijke sector voor Nederland graag mee aan oplossingen voor de uitdagingen waar Nederland mee te maken heeft of krijgt.

Voor vragen en andere informatie kunt u contact opnemen met:

Wijnand van Zanten
(manager Public Affairs
Koninklijke Metaalunie)

e zanten@metaalunie.nl

t 06 - 532 899 37

koninklijke
metaalunie
De branchevereniging
voor de MKB-maakindustrie

Einsteinbaan 1
3439 NJ Nieuwegein

info@metaalunie.nl
www.metaalunie.nl
Tel. 030 - 605 33 44